

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

04 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti
Judecători – Anatolie Țurcan și Elena Cobzac,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2019, în cauza penală în privința lui

Xxxxx xxxxx Ignat, născut la xxxxxx, originar și locuitor al s. xxxxxxx, r-nul Criuleni.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 16.05.2017 - 28.12.2018;

Instanță de apel: 04.03.2019 - 10.04.2019;

Instanță de recurs: 05.06.2019 - 04.12.2019.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni sediul Central din 28 decembrie 2018, Xxxxx xxxxxe a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.287 alin.(3) Cod penal, la 3 ani și 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată, Arcan Ion a fost admisă, fiind dispusă încasarea de la Xxxxx xxxxxe în beneficiul lui Arcan Ion suma de 300 lei cu titlu de prejudiciu material.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că, Xxxxx xxxxxe, la data de 01 octombrie 2016, în jurul orei 17:15, aflându-se în satul Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni, la poarta gospodăriei lui Arcan Ion, unde erau și copii minori Arcan Ion și Arcan Cristian, fiind în stare de ebrietate alcoolică și ținând în mână un topor i-a amenințat pe ultimii cu moartea, după care a început a lovi cu toporul pe care îl avea a supra sa în poarta gospodăriei lui Arcan Ion, tulburând liniștea publică, iar ulterior fiind somat de Franțujan Tudor să înceteze acțiunile care încalcă liniștea și ordinea publică, care presupune o totalitate de relații sociale ce asigură o ambianță liniștită de conviețuire socială și de inviolabilitate a persoanei, a opus rezistență violentă aplicându-i ultimului o lovitură cu palma în regiunea feței, după care dând dovadă de o obrăznicie deosebită l-a urmărit ținând în mână toporul, amenințându-l cu aplicarea violenței.

3. *Avocatul Brînză Alexei în numele inculpatului*, a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin

care în privința lui Xxxxx xxxxe să fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare în limita minimă a sancțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, la numirea pedepsei în privința lui Xxxxx xxxxe instanța de judecată nu a ținut cont de principiile prevăzute de art.art.4, 5, 6, 7 Codul penal, precum și circumstanțele atenuante a răspunderii acestuia și anume căința sinceră a inculpatului, vina în comiterea infracțiunii a recunoscut-o pe deplin, precum și acțiunile ilegale ale victimelor care l-au provocat pe inculpat să comită actul de huliganism. De fapt, acestea constituie circumstanțe atenuante a răspunderii inculpatului prevăzute de art.76 Cod penal, care nu au fost luate în considerație de instanța de judecată la stabilirea pedepsei penale.

A indicat că, instanța de judecată neîntemeiat a stabilit în privința inculpatului existența stării de recidivă, căci la materialele cauzei penale lipsește actul de executare a pedepsei penale stabilită prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 11.05.2009. Iar, în lipsa încheierii de eliberare a inculpatului din penitenciar, instanța de judecată nu a avut posibilitatea să calculeze termenul de stingere a antecedentelor penale.

De asemenea, a enunțat că circumstanțe ce agravează răspunderea penală a inculpatului Xxxxx xxxxe nu au fost stabilite și totodată de la momentul comiterii infracțiunii până la pronunțarea sentinței trecând deja 2 ani și 2 luni, timp în care nu a comis încălcări de lege și nu s-a eschivat de procesul penal, ceea ce rezultă posibilitatea corectării inculpatului prin aplicarea unei pedepse penale în limita minimă a sancțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Codul penal, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei penale pe un termen de probă.

Opinează ca fiind evident faptul, că pedeapsa în privința inculpatului Xxxxx xxxxe este prea aspră, fiind stabilită cu încălcarea legii, ne fiind echitabilă cu faptele comise de el, respectiv fără a se lua în considerație toate circumstanțele atenuante a răspunderii lui, cu stabilirea ilegală a stării de recidivă în privința inculpatului, contrar prevederilor art.75 Codul penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2019, a fost admis apelul, casată parțial sentința, în partea individualizării executării pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care pedeapsa stabilită lui Xxxxx xxxxe se suspendă condiționat pe un termen de probațiune de 4 ani.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, instanța de fond la pronunțarea sentinței, corect, a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a concluzionat că, inculpatul a săvârșit anume infracțiunea imputată. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de apel constată cu certitudine că, Xxxxx xxxxe a comis infracțiunea prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal.

Pe de altă parte, la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Xxxxx xxxxe, instanța de apel a ținut cont de prevederile

art.art.7, 61, 75, 76, 77 Cod penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului.

De asemenea, a subliniat că pedeapsa penală este echitabilă atunci când este capabilă de a contribui la realizarea scopurilor pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane or, practica judiciară demonstrează că, o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. Legalitatea pedepsei impune instanței obligația de a stabili pedeapsa în limitele fixate în Partea specială a Codului penal și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal. Individualizarea pedepsei constă în obligația instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului, necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și pedepsei penale. Astfel, pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Mai mult, instanța de apel a notat că, un rol primordial în aprecierea stabilirii și aplicării pedepsei, îl are pericolul social al faptei, sens în care valorile ocrotite de legea penală prin incriminarea faptelor trebuie evidențiate, atât pentru restabilirea ordinii de drept, cât și pentru educarea inculpatului. Din materialele cauzei rezultă că infracțiunea comisă de inculpat se califică, conform art.16 alin.(3) Cod penal, ca infracțiune mai puțin gravă.

În consecință, instanța de apel a conchis că, prima instanță corect și întemeiat i-a aplicat inculpatului, pedeapsa în mărime de 3 ani și 6 luni închisoare, pedeapsa respectivă este proporțională faptei comise. Din aceste considerente și ținând cont de circumstanțele comiterii infracțiunii, personalitatea inculpatului, care la evidența medicului psihiatru nu se află, nu este angajat în câmpul muncii, a fost anterior judecat, antecedentele penale fiind stinse, a comis repetat infracțiuni contra patrimoniului, astfel nu se află pe calea corijării și dorinței de a se reintegra în societate, fiind persoană predispusă spre comiterea de noi infracțiuni, nu a conștientizat gravitatea celor comise, de lipsa circumstanțelor atenuate și circumstanțelor agravante, instanța de judecată consideră că scopul pedepsei penale de corectare și reeducare a inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii noii infracțiuni, poate fi realizat cu izolarea inculpatului de societate, cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoarea pe un termen de 3 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar semiînchis, apreciind pedeapsa aplicată ca una echitabilă și proporțională faptei prejudiciabile comise de către inculpat. Pedeapsa aplicată urmează să contribuie la formarea unei atitudini de respect față de legea penală, precum și de valorile sociale și interesele protejate de acestea, din partea condamnatului, persoana să fie silită să înceteze activitatea criminală și să-și modifice comportamentul în conformitate cu prevederile legii. Pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui,

proportionale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Reiterând prevederile art.90 alin.(1) Cod penal, instanța de apel a evidențiat că, o condiție obligatorie (și unicul temei) pentru condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei rezidă în faptul că nu ar fi rațional ca inculpatul să execute pedeapsa cu închisoare stabilită. Aceasta ar însemna că, în rezultatul cercetării cauzei și calităților individuale ale inculpatului s-a format convingerea fermă în posibilitatea atingerii scopurilor pedepsei penale fără izolarea de societate, dar în condițiile unui control profilactic al comportamentului persoanei respective într-o anumită perioadă de timp. Astfel, instituția suspendării condiționate a executării pedepsei nu trebuie privită ca un avantaj sau un drept acordat de lege persoanelor vinovate, dar trebuie apreciată ca un mijloc preventiv de apărare socială care derivă din organizarea unei politici penale adaptate la realitatea socială concretă. Pentru dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei, instanța de apel trebuie să examineze dacă prin suspendarea condiționată, în cazul dat, va fi posibilă atingerea scopurilor pedepsei stipulate în art.61 Cod penal.

Suplimentar, instanța de apel a explicat că, modalitățile de atingere a scopurilor pedepsei penale sunt în dependență directă și de personalitatea inculpatului sau anumite caracteristici ale personalității inculpatului. O trăsătură individuală a inculpatului rezidă în faptul că are la întreținere 5 copii minori. Existența acestei circumstanțe indică la faptul că, în privința inculpatului pot fi realizate scopurile pedepsei printr-un regim sancționator non privativ de libertate. Luând în considerație ambianța specifică în care a fost comisă infracțiunea, comportamentul inculpatului după comiterea infracțiunii (recunoașterea infracțiunii, căința sinceră și prezentarea de fiecare dată la ședințele de judecată), numărul copiilor minori aflați la întreținere, instanța de apel reține că prin suspendarea condiționată a executării pedepsei va fi realizat un echilibru just dintre măsura de pedeapsă și probabilitatea atingerii scopurilor pedepsei penale.

La caz, instanța de apel a evidențiat faptul că, prin Legea nr.163 din 20.07.2017, legiuitorul a stabilit aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei și în cazul recidivei. În Nota informativă la proiectul de lege respectiv sânt stabilite temeiurile și scopurile unei astfel de modificări a legislației. Este menționat despre regula pedepsei cu închisoare ca o ultimă soluție.

5. Procurorul, în temeiul pct.6), 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia solicitând casarea acesteia, cu menținerea sentinței Judecătoria Criuleni din 28.12.2018.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, hotărârea instanței de apel este atacată în partea stabilirii pedepsei prea blânde inculpatului Xxxxx xxxxxe, fiindu-i aplicate neîntemeiat prevederile art.90 Cod penal.

Pretinde că, la caz instanța de apel nu s-a expus asupra prevederilor art.art.7, 61, 75, 76 Cod penal, adică nu a efectuat procedura de individualizare și stabilirea duratei și quantumului pedepsei, în cazul stabilirii pedepsei cu aplicarea art.90 Cod penal. Astfel, ignorând prevederile art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, unde este prevăzut că: „Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și

motivată”, prevederi ce sunt valabile și pentru instanța de apel.

Totodată a enunțat că, dispoziția art.90 Cod penal, obligă instanțele să indice în hotărâri, motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei. Prin urmare, instanța de apel era obligată să indice care anume circumstanțe ale cauzei sunt considerate atenuante și în corelație cu care date despre persoana vinovatului ele servesc temei pentru aplicarea art.90 Cod penal.

Opinează că, decizia adoptată în cauza lui Xxxxx xxxxxe, la motivarea stabilirii pedepsei contravine prevederilor art.394 alin.(2) pct. 3) Cod de procedură penală, deoarece ea nu cuprinde motivele de aplicare a pedepsei cu suspendare condiționată a executării ei.

De asemenea, consideră ca fiind greșite concluziile instanței de apel în partea individualizării pedepsei stabilite inculpatului Xxxxx xxxxxe și în contradicție cu probatoriul administrat la etapa urmăririi penale și cercetării judiciare, neconforme scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale, în situația în care inculpatul nu a recunoscut vina și încercând sub diferite metode de a duce în eroare atât organul de urmărire penală cât și instanțele de judecată, având un singur scop, eschivarea de la răspundere penală.

Mai mult, a subliniat că instanța de apel, la numirea pedepsei inculpatului nu a ținut cont de faptul că inculpatul pe parcursul urmăririi penale și în instanța de fond a pledat nevinovat, prin apelul declarat a solicitat emiterea unei decizii de achitare, nu a luat în considerație unele circumstanțe reale și personale, cum ar fi: caracterul, gradul prejudiciabil și de pericol social al infracțiunii săvârșite de inculpatul Xxxxx xxxxxe, că a fost săvârșită intenționat, iar conform prevederilor art.16 Cod Penal se referă la infracțiuni grave, de personalitatea infractorului, care anterior a mai comis o infracțiune, prevăzută de art.217 alin.(4) Cod penal.

A relevat că, ținând cont de prevederile art.75 Cod penal, de persoana inculpatului și gravitatea infracțiunilor comise de către el, consideră că corectarea lui e posibilă numai cu stabilirea pedepsei penale sub formă de închisoare reală. Iar, aplicarea în privința inculpatului Xxxxx xxxxxe a unei pedepse sub formă de închisoare, va asigura aplicarea unei pedepse echitabile, condiționând gradul influenței pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acestuia.

A subliniat că, pedepsele stabilite de instanța de judecată trebuie să fie nu numai legale, în sensul de respectare a cadrului legal de individualizare judiciară, dar în același timp, trebuie să fie și juste, adică să se respecte criteriul proporționalității, care presupune stabilirea cuantumului pedepsei în funcție de gravitatea infracțiunii și vinovăția autorului.

În concluzie, a evidențiat că concluziile instanței de apel în partea individualizării pedepsei stabilite inculpatului Xxxxx xxxxxe sunt greșite și în contradicție cu probatoriul administrat la etapa urmăririi penale și cercetării judiciare, neconforme scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale, deoarece infracțiunea prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal, face parte din categoria celor grave, pentru care legiuitorul a prevăzut pedeapsa închisorii pe un termen de la 3 la 7 ani. Această infracțiune fiind comisă, odată ce inculpatul a admis un șir de acțiuni intenționate, neglijând

cerințele legii. Toate aceste circumstanțe dovedesc incontestabil că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă doar prin stabilirea unei pedepse cu închisoarea.

6. Asupra recursului a prezentat referință avocatul Valentina Arnaut, în interesele inculpatului Xxxxx xxxxx, care s-a pronunțat pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale, menționând că, argumentele recurentului poartă un caracter formal și declarativ.

A menționat că, în decizia instanței de apel se regăsesc argumentele în baza cărora se întemeiază aplicarea art.90 Cod penal față de inculpat. Iar, la individualizarea pedepsei penale de către instanța de apel au fost reținute prevederile art.art.6, 7, 61, 75, 77, 79 Cod penal.

Totodată, a atras atenția că instanța de apel a reținut la individualizarea pedepse atât prevederile legale naționale cât și cele internaționale. Anume, pct.1 al Recomandării nr.22 a Comitetului de miniștri din 30.09.1999, prin care se indică că privarea de libertate trebuie considerată o sancțiune sau o măsură extremă și trebuie impusă numai când din cauza gravității infracțiunii orice altă sancțiune sau măsură ar fi evident neadecvată.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să decidă asupra inadmisibilității recursului în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Din conținutul recursului declarat de avocat, se reține că recurentul invocă temeiurile pentru recurs stipulate la pct.6) și 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

În esență, criticele recurentului se axează pe ideea că, instanța de apel a stabilit o pedeapsă prea blândă inculpatului Xxxxx xxxxxe, fiindu-i aplicate neîntemeiat prevederile art.90 Cod penal.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concret erori de drept și clar definite, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4 din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, de prevederile art.art. 61, 70, 75 și 90 alin.(1) Cod penal. Pedeapsa are drept scop stabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

De asemenea, se reține că la individualizarea pedepsei trebuie avut în vedere principalul criteriu - gradul de pericol social al faptei săvârșite, care se măsoară după cuantumul pedepsei prevăzute de textul incriminator, urmând ca celelalte două criterii alăturate și distincte - persoana infractorului și împrejurările care atenuază sau agravează răspunderea penală, să fie avute în vedere după ce instanța și-a format opinia cu privire la gradul de pericol social concret al activității infracționale săvârșite.

Instanța de recurs reține, că solicitarea recurentului privind excluderea suspendării condiționate a executării pedepsei în baza art. 90 Cod penal în privința inculpatului este neîntemeiată, or, doar faptul că ultimul nu este de acord cu pedeapsa stabilită de către instanța de apel, considerând-o prea blândă, nu poate servi ca temei pentru excluderea în privința inculpatului a suspendării executării pedepsei. Instanța de apel a argumentat detaliat soluția sa referitor la aplicarea art.90 Cod penal, iar recurentul nu a prezentat careva argumente plauzibile ce ar necesita modificarea deciziei contestate.

Colegiul penal apreciază drept neîntemeiate argumentele recurentului precum că, decizia instanței de apel adoptată în cauza lui Xxxxx xxxxxe, la motivarea stabilirii pedepsei contravine prevederilor art.394 alin.(2) pct. 3) Cod de procedură penală, deoarece ea nu cuprinde motivele de aplicare a pedepsei cu suspendare condiționată a executării ei. Or, instanța de apel a subliniat că la stabilirea pedepsei penale a fost luat în considerație ambianța specifică în care a fost comisă infracțiunea, comportamentul inculpatului după comiterea infracțiunii, recunoașterea infracțiunii, căința sinceră și prezentarea de fiecare dată la ședințele de judecată, precum și numărul copiilor minori aflați la întreținere.

Astfel, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale, corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a acestuia, precum și prevenirii de săvârșire de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct.5 din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat probele și circumstanțele cauzei în latura pedepsei penale.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că, instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, că s-a aplicat inculpatului pedeapsă individualizată conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este

unul vădit neîntemeiat.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2019, în cauza penală în privința lui Xxxx xxxxx *Ignat*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată motivat la 17 ianuarie 2020.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac